

COVID-19 Pandemi Sürecinde Enfekte Olan Bir Hemşirenin Meleis'in Geçiş Kuramına Dayalı Değerlendirilmesi

Evaluation of A Nurse Who Was Infected During COVID-19 Pandemia Based on Meleis's Transition Theory

Yağmur ARTAN^{1a}, Yasemin YILDIRIM^{1b}, Fisun ŞENUZUN AYKAR^{2c}, Çiçek FADİLOĞLU^{1d}

ÖZET Aralık 2019 tarihinde Çin'de ilk kez saptanan yeni koronavirüs (SARS-CoV-2), COVID-19 adı verilen ve solunum sistemini akut olarak etkileyen hastalığına yol açmıştır. Kısa sürede tüm dünya üzerinde vakalar görülmüş, pandemiye dönüşmüştür. Hastalık semptomsuz seyredildiği gibi yoğun bakıma yatışı ve entübasyonu gerektirecek kadar ağır da seyredilmektedir. Dünya genelinde ölümlere neden olan salgınlarda sağlık sektörü, en yoğun ve özverili çalışan kurumların başında gelmektedir. Toplumları sosyoekonomik ve mental açıdan etkileyen salgınlarda, sorumluluğun büyük bir kısmını üstlenen sağlık çalışanlarının fiziksel ve mental sağlığı olumsuz etkilenmektedir. Bu çalışmada; pandemi sürecinde COVID-19 hastalarına bakım veren, ancak daha sonra SARS-CoV-2 ile enfekte olan bir hemşirenin yaşadığı süreç, Meleis'in Geçiş Kuramı temelinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geçiş kuramı; COVID-19 pandemisi; Hemşirelik.

ABSTRACT The new coronavirus (SARS-CoV-2), which was detected for the first time in China in December 2019, caused the disease named COVID-19, which acutely affected the respiratory system. In a short time, cases were seen all over the world and turned into a pandemic. The health sector is one of the most intensive and self-sacrificing institutions in epidemics that cause deaths worldwide. In epidemics that affect societies in socioeconomic and mental terms, the physical and mental health of healthcare professionals who assume a large part of the responsibility are negatively affected. In this study; The process of a nurse who cared for COVID-19 patients during the pandemic process, but later became infected with SARS-CoV-2, was examined on the basis of Meleis's Transition Theory.

Keywords: Transition Theory; COVID-19 pandemic; Nursing

GİRİŞ

Koronavirüsler, soğuk algınlığı gibi toplumda yaygın görülen, semptomsuz ya da hafif seyirli enfeksiyon tablolarından, Orta Doğu Solunum Sendromu (Middle East Respiratory Syndrome, MERS) ve Ağır Akut Solunum Sendromu (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS) gibi daha ciddi enfeksiyon tablolarına neden olabilen büyük bir virüs ailesidir. Koronavirüslerin insanlarda enfeksiyon oluşturabilen, insandan insana bulaşabilen çeşitli alt türleri (HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-NL63 ve HKU1-CoV) bulunmaktadır. İnsanlarda bulunabilen bu alt tipler sıklıkla soğuk algınlığına neden olan virüslerdir. Hayvanlarda da bulunduğu bilinen birçok koronavirüs çeşidi vardır ve bu virüslerin hayvanlardan insanlara bulaşarak şiddetli hastalık tabloları yapabildiği bildirilmiştir.¹

2020 yılının Ocak ayında etkenin koronavirüs ailesine ait, daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir türü olduğu açıklanmıştır. Bu virüsün neden olduğu hastalığın adı COVID-19 olarak kabul edilmiş, virüs ise SARS etkenine benzediğinden

ötürü SARS-CoV-2 olarak adlandırılmıştır. Dünya genelinde 11.591.595 vaka ve 537.859 ölüm bildirilmiştir.²

Hastalığın temel bulaş yolu, enfekte kişilerin ortama yaydığı damlacıklardır. Ayrıca öksürme, hapşırma ile ortama yayılan damlacıklara sağlıklı bireylerin elleri ile temas etmesi sonrasında kirliliği ellerini ağız, burun veya göz mukozasına götürmesiyle de bulaşmaktadır. Semptom göstermeyen bireylerin de solunum yollarında virüs kolonize olduğu için, bu kişilerin hastalığı bulaştırma riski yüksektir. Çin'de var olan vakaların epidemiyolojik özelliklerine bakıldığında ortalama inkübasyon süresinin 5-6 gün olduğu, bu sürenin 14 güne kadar uzayabildiği bildirilmiştir.³

Meleis'in Geçiş Kuramı

Afaf İbrahim Meleis tarafından yaklaşık 30 senelik çalışmanın sonucu olarak 1994'te yayımlanan Geçiş Kuramı'nda, yaşam ve rollerde değişiklikler yaşayan kişilerin desteklenmesi için hemşirelere kaynak yaratılması amaçlanmıştır. Kuramda geçiş; "Bir

Geliş Tarihi/Received: 28.01.2022 Kabul Tarihi/Accepted: 13.05.2022

ORCID: 0000-0002-9723-9127^a, 0000-0002-8970-3743^b, 0000-0002-3466-4943^c, 0000-0002-5614-6186^d

¹Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İzmir, Türkiye

²Tınaztepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye

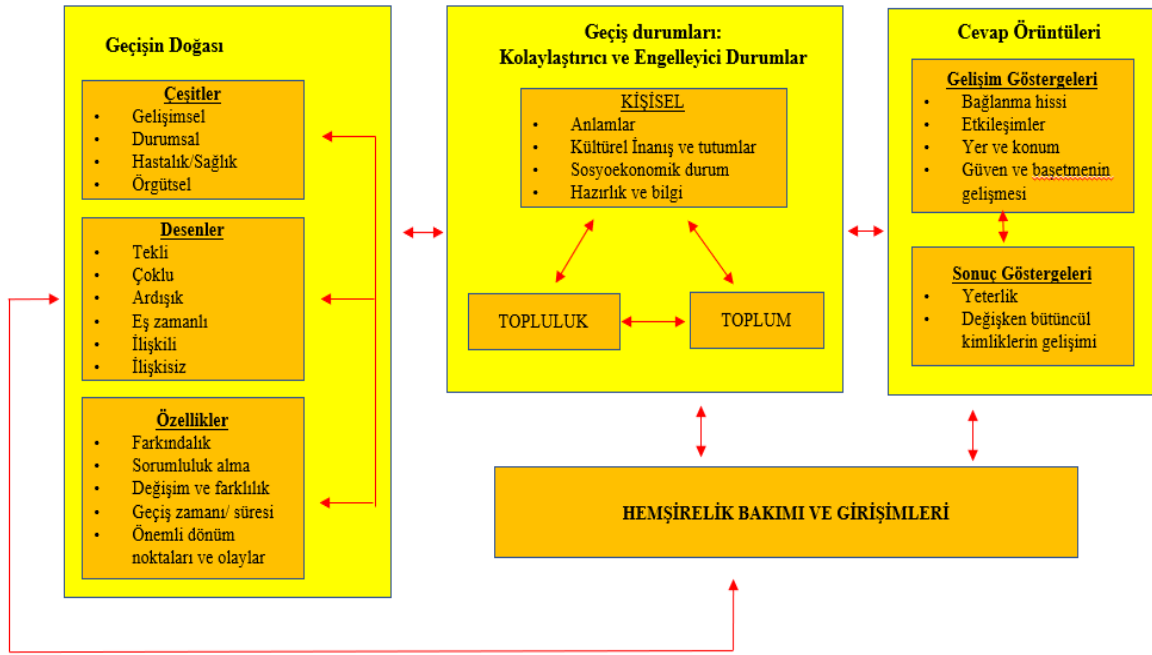
Yazışma Adresi/Correspondence: Arş. Gör. Yağmur ARTAN

E-posta: ygm-artan@hotmail.com

*bölge, durum ya da yerleşimden diğerine hareketlenme ya da geçme” olarak tanımlanmıştır. Geçiş için yeni sosyal ortamında benlik kavramı değişen, yeni bilgiler edinen ve davranış değişikliğine uğrayan bir insan gereklidir. Hemşirelerin amacı ise geçiş sürecinde olan kişiyi en etkili şekilde destekleyebilmek için geçiş sürecini anlamak ve hemşirelik girişimleri planlamaktır.*⁴

Geçişin doğası (çeşitleri, örüntüleri, özellikleri), kolaylaştırıcı ve engelleyici faktörler (kişisel, toplumsal, topluluksal), yanıt desenleri (gelişim göstergeleri, sonuç göstergeleri) ve fiziksel, psikolojik ve ruhsal hemşirelik bakımı A.I. Meleis’in geçiş teorisinin ana kavramlarını oluşturmaktadır.⁵

Meleis’in teorisinin geçişin doğası, geçiş durumları, cevap örüntüleri olmak üzere üç ana başlığı mevcuttur.

Şekil 1. Meleis'in Geçiş Teorisinin Kavram Haritası⁶

1. Geçişin Doğası: Hemşireler tarafından, hastalar ve yakınlarıyla yapılan amaçlı görüşmelerin sonunda gelişimsel, sağlık, hastalık, durumsal ve kurumsal gibi geçiş çeşitlerinin olduğu belirtilmiştir⁶. Hemşirelerin, geçiş durumunun doğasını kavrayarak bireylere etkili bir bakım verebilmesi için, sadece bir geçişe odaklanmak yerine birey ve ailesini etkileyen birden fazla geçişin olabileceğinin farkında olmaları gerekmektedir. Farkındalık, bireyin geçiş deneyimi konusunda algısı, bilgisi ve tanımlaması ile ilişkilidir. Sorumluluk, bireyin geçiş sürecine katılım düzeyi olarak tanımlanmaktadır. Farkındalık seviyesi, geçiş sürecinde alınan sorumluluğu etkilemektedir. Geçiş; yeni rol ve duruma adaptasyonu, duruma yeni anlamlar kazandırmayı gerektiren uzun süreli bir yoldur. Bir geçiş durumunu tamamen

kavramak, değişimin içerdiği anlam ve etkileri tanımlamak ve ortaya çıkarmaktan geçmektedir.

Geçiş sürecinin ilk adımı, bireyin ilişkileriyle ya da kişiliğinde değişim oluşturabilecek duygularıyla bağımlı kopardığı “sonlar dönemi”dir. “Nötr alan” olarak adlandırılan ikinci adım ise, kişinin birinci adımdan dolayı oryantasyonunun bozulduğu ve kendini yeni duruma hazırladığı ara dönemdir. Bu aşama bireyi rahatsız etse de gerekli bir evredir. Bireyler ancak nötr alana geçtikten sonra yeni fırsatlar bulabilirler. Geçiş sürecinin son adımı ise “yeni başlangıçlar” dönemidir. Bu adım, anlam bulma ve tecrübelerin yönetimiyle karakterizedir. Kişinin geçiş durumuyla baş edebilmesi için bu üç adımı da geçmesi şarttır. Kişilerin hayatlarında yeni alışkanlıklar,

işlevler, yaşam biçimiyle tanımlanan kesin dönüm noktaları bulunmaktadır. Tüm bu dönüm noktaları için hemşirelerin dikkat, bilgi ve tecrübeleri gerekmektedir.⁶

2. Geçiş Durumları: Bireysel, toplumsal ya da topluluksal durumlar, geçiş için kolaylaştırıcı ya da zorlaştırıcı faktörlerdir ve geçiş sürecinin sonuçlarına etki edebilirler. Kişilerin sağlığı biyolojik, sosyoekonomik, kültürel ve çevresel faktörlerden etkilenmektedir. Rol beklentileri, ait olunan kültür tarafından beklenen davranışlar kümesidir. Rol tanımları toplumsal rol beklentileriyle benzeştiğinde, geçiş süreci daha az sıkıntıyla gerçekleşmektedir. Rol tanımları ve değerleri bulunulan toplum tarafından kabul görmediğinde rol geçişine ilişkin sorunlar oluşmaktadır. Geçiş etkileyen başka bir faktör sosyo-ekonomik durumdur. İleriye yönelik yapılan bir hazırlık aşaması, geçiş süreci içerisinde kolaylaştırıcı olabilir, hazırlığın olmaması da süreç için bir zorlaştırıcıdır. Kişinin geçiş sürecinden beklentileri ve süreç ile baş etmede hangi yöntemlere başvuracağı da hazırlıklı ilişkilidir.⁷ Toplumsal kaynaklar da geçiş için kolaylaştırıcı ya da zorlaştırıcı olabilir. Geçiş süreciyle ilişkili sağlık personeli, kitaplar, eğitim grupları ve yazılı materyallerden elde edilen güvenilir bilgiler ve rol modelleri geçişteki diğer topluluksal unsurlardır.⁸

3. Cevap Örüntüleri: Sağlıklı bir geçiş sürecinde gelişim ve sonuç çıktıları bulunmaktadır. Gelişim göstergeleri, geçiş sürecinin herhangi bir adımda nasıl ilerlediği hakkında bilgi veren ölçülebilir parametrelerdir. Gelişim göstergeleri; bağlanma hissi, etkileşim, konumlandırma, özgüven ve baş etme geliştirmeyi kapsamaktadır.⁹

Fiziksel, Psikolojik ve Spiritüel Hemşirelik Bakımı: Geçiş süreci, kişinin fiziksel ve mental sağlığını etkileyebildiği için tamamen hemşireliğin ilgi alanı içerisindedir. Hemşireler kişilere, yakınlarına ve toplumlara; geçiş sürecine olumlu bir yanıt verilmesini sağlayarak, var olan belirtilere müdahale ederek, iyilik halini geliştirerek ve öz bakım faaliyetlerine destek vererek geçiş süreciyle baş etmelerine yardımcı olmaktadır. Deneyimlenen geçiş sürecini algılamak, kişinin gereksinimlerini ve karşılaşılabileceği sorunları

belirlemek ve iyilik halini geliştirmek için etkili girişimler planlamak hemşirelerin geçiş sürecindeki sorumluluklarındandır.^{9,10} Bir geçiş sürecinin (göçmenlik, annelik, menopoz gibi) doğasında bulunan özellikleri ve koşulları anlamak, danışanların ve ailelerinin benzersiz deneyimleriyle uyumlu hemşirelik bakımının geliştirilmesine ve böylece geçişe sağlıklı yanıtların verilmesine yol açacaktır.

OLGU SUNUMU

GT 27 yaşında kadın hasta. Evli ve çocuğu bulunmuyor. Lisans mezunu, 5 yıldır yoğun bakımda hemşire olarak görev yapıyor. Pandemi sürecinde COVID-19 hastalarına bakım vermiş. Yaklaşık bir ay önce sürekli beraber nöbet tuttuğu hemşire arkadaşı gribal enfeksiyon nedeniyle doktora başvuruyor ve PCR testinin pozitif olduğunu öğreniyor. Daha sonra serviste çalışan hemşirelere tarama için PCR testi yapıldığında ise GT'nin testinin de pozitif olduğu saptanıyor. Hiçbir semptom tarif etmiyor ve beş gün hastanede yatarak tedavi aldıktan sonra izolasyona kendi evinde devam ediyor. Evde izolasyon sonrası altı ve sekizinci günde bakılan PCR testleri negatif geldiği için işine geri dönüyor. Bireyden görüşmenin başında gerekli yazılı izin alınmıştır.

BİREYİN GEÇİŞ SÜRECİ

1. Geçişin Doğası: GT, normalde COVID-19 hastalarına bakım veren bir hemşiredir. Pandemi sürecinde ise enfekte oluyor ve hastanede yatmak zorunda kalıyor. Sağlıklı bir bireyken rollerde değişiklik oluyor ve hasta olarak bir geçiş süreci yaşıyor.

Tanıtı ilk aldığınız zaman ne hissettiniz?: “Tanıtı ilk aldığım da nöbetteydim, yani akşam sekizde nöbet teslim edecektim ve saat yedi buçukta pozitif olduğumu öğrendim. Sinir boşalması mı korkudan mı bilmiyorum oturdum ve ağlamaya başladım. Çok fazla korktum çünkü yoğun bakımda çalışıyordum ve her COVID-19 hastasının yoğun bakım sürecini yaşayacağını düşünmüştüm. Daha sonra serviste yatmaya başlayınca ve semptom göstermeyince korkum hafiflemeye başladı”.

Bu süreçte yaşamınızda değişiklik/farklılık oldu mu?: “Tabi ki oldu. Her insan gibi ben de temizliğe daha çok önem

vermeye başladım. Zaten mesleğim gereği el yıkamaya özen gösteriyordum ancak yüksek düzey dezenfektan, düşük düzey dezenfektan gibi konulara daha çok önem vermeye başladım. Artık pazardan aldığım meyveleri sebzeleri sirkeli suda bekletip öyle dolaba koyuyorum. Daha önce böyle yapmıyordum açıkçası. Ha bir de temizlik takıntı haline gelmişti bende, sürekli temiz olmam gerektiğini düşünüyordum”.

Hastalık süreci yaşamınızın hangi alanını etkiledi?: “Valla sosyoekonomik olarak çokça etkiledi. Onun dışında sanırım dini inanış yönünden de etkiledi, daha çok şükretmeye başladım. Hasta olarak burada yatmak mı yoksa hemşire olarak çalışmak mı deseler kesinlikle hemşire olarak çalışmayı yeğlerim”.

Bu durum ile nasıl baş ettiniz? Hazırlıklı mıydınız?: “Ya bu durumun bir şekilde olacağını biliyorduk, bana bulaşmasa başkasına bulaşacaktı bir şekilde ama hiç hazırlıklı değilmişim onu fark ettim. İlk öğrendiğimde çok ağladım. Ancak daha sonra bu süreçte ailemin ve arkadaşlarımın çok desteği oldu. Herhangi bir semptomda görmeyince bu şekilde atlatacağımı düşündüm ve rahatladım”.

2. Geçiş durumu- Süreçle ilgili bilginiz var mıydı?: “Tabi ki yoğun bakımda çalışıyordum ve bu tarz hastalara bakım veriyordum. Tanı ve tedavi süreci hakkında bilgim vardı. Ancak sıkıntılı kısım şu ki tanı ve tedavi yöntemlerinin kesin olmaması beni tedirgin etmişti”.

Bu durumu atlatmanızda destekleyici ve engelleyici faktörler neler oldu?: “Eşim ve arkadaşlarım destek oldu. Yani toplum ve çevremden benim açımdan engelleyici bir tutumla karşılaşmadım. Belki hastalığı hafif atlattığım için bana öyle geldi. Toplulukta ise mesleki olarak farkındalık yaşadım, yöneticilerimiz tarafından değerimizin ne kadar düşük olduğunu bir kere daha gördüm. Sağlık sisteminin sağlık çalışanlarına ne kadar yük bindirdiğini gördüm”.

Çevrenizin bu duruma bakış açısı nasıl oldu? Değişim gözlemlediniz mi?: “Aslında birçok arkadaşım kötü kötü şeylerden bahsediyor işte komşularının kendilerinden

korduğu gibi. Aslında komşularım 50 yaş üzeri oldukları için duyunca onlarda tedirgin oldu, ama eşimi arayıp onun vasıtasıyla bana yemek gönderiyorlardı. Yani negatif bir tutumla karşılaşmadım. Bu tavır bile bu süreci atlatmada destek oldu diyebilirim”.

Şu an nasıl hissediyorsun?: “İyi hissediyorum aslında. Başında da iyiydim, sadece pozitif olduğumu öğrendiğimde kötü olmuştum. Hastalığın bende bıraktığı bir etki olmadı, bir sıkıntım yok şu an hastalıkla ilgili”.

Destek aldığınız bir kişi, kaynak oldu mu?: “Psikolojik herhangi bir desteğe ihtiyaç duymadım açıkçası. Hani bilirsiniz ailem ve çevremdeki arkadaşlarım vardı”.

Bu süreç yaşamınızı ne kadar ve hangi yönde etkiledi?: “Sağlık çalışanı olarak aslında bazı konulara daha çok duyarlı olmamız ve daha çok önem vermemiz gerekiyordu. Pandemi sürecinde daha neler yaşayabiliriz, insanlığın başına neler gelebilir bunları gördüm. Dini boyutta şükretmeye başladım bu kadar hafif atatabildiğim için. Artık eskisinden daha çok temizlik yapar oldum, elim resmen çamaşır suyu kokuyor”.

3. Yanıt Örüntüleri: GT'nin ailesinden ve çevresinden aldığı desteğin ve hastalığı semptomsuz atlatmasının geçiş sürecini sağlıklı bir şekilde sürdürmesinde etkili olduğu görülmektedir. Geçiş sürecindeki kişinin iletişimi ve güven duyması baş etme ve uyum sağlamada en önemli etkenlerdendir. GT'nin hemşire olması, bildiği ve tanıdığı bir kurumda tedavi alması yeni rolüne uyum sağlamasına yardımcı olmuştur.

4. Hemşirelik Bakım Planı: Bireyin içinde bulunduğu duruma özgü hemşirelik süreci ele alınmıştır.¹¹

SONUÇ

Olgu sunumumuzda, COVID-19 pandemisi sürecinde bakım verici olan bir sağlık profesyonelinin hasta olarak yaşadığı geçiş süreci ele alınmıştır. Meleis'in Geçiş Teorisi, bireyin bu sıkıntılı geçiş sürecini daha kolay atlatmasını sağlamıştır. Meleis'in Geçiş Teorisi; hemşirelerdeki bu rol geçiş sürecinin nedenlerini anlama ve yeni role uyum sağlanması açısından önemlidir.

Çıkar çatışması: Çalışmamız kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Hemşirelik Tanısı	Amaç	Girişimler	Değerlendirme
Enfeksiyon Riski	Bireyde ateş, pürülan sekresyon gibi enfeksiyon bulgularının gözlenmemesi	<ul style="list-style-type: none"> Hastanın yaşamsal bulguları takip edildi. Enfeksiyon belirteci olabilecek laboratuvar bulguları takip edildi. COVID-19 hastalığı bulaşma yolları hakkında bilgi verildi. El hijyeninin önemi ve gerekliliği anlatıldı. Doğru maske kullanımı hakkında bilgi verildi. Sosyal mesafe kuralına uymasının önemi anlatıldı. İzolasyon ve ziyaretçi kısıtlamasının önemi anlatıldı. 	Enfeksiyon belirtileri gözlenmedi. GT; tedbir ve önlemlere katı şekilde uyduğunu ve temizlik anlayışının değiştiğini ifade etti.
Bilgi Eksikliği	Bireyin var olan durumuyla ilgili bilgi eksikliğinin giderilmesi	<ul style="list-style-type: none"> COVID-19 bulaşma yolları, Koruyucu ekipman kullanımı, Etkili el yıkama yöntemi ve önemi konularında, Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı rehberler ve raporlar doğrultusunda bilgi verildi. Güvenilir bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacağı konusunda bilgilendirildi. 	GT; sosyal medyayı sıkça kullandığını, bilgi kirliliğinin çok fazla olduğunu ve artık yalnızca güvenilir bilgi kaynaklarını kullanacağını ifade etti.
Anksiyete	Bireyin anksiyetesinin giderilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Hasta ile iletişim kurularak anksiyete nedenleri tanındı. Anksiyete ile baş etmede hangi yöntemleri kullandığı konuşuldu. Pandemi süreci hakkında konuşularak anksiyetesi azaltılmaya çalışıldı. Derin solunum egzersizi, pozitif düşünce süreci gibi anksiyeteyi azaltıcı teknikler konusunda bilgi verildi. 	GT; kendini çok daha kontrollü hissettiğini, anksiyetesinin azaldığını söyledi.
Etkisiz Başetme	Bireyin uygun baş etme yöntemlerini kullanarak duruma adapte olmasını sağlamak	<ul style="list-style-type: none"> Hastanın yüz ve el/kol hareketleri, göz teması kurup kurmadığı, vücut postürü ve ses tonu gibi özellikleri gözlemlendi. Hastanın rol değişimi hakkındaki duygu, düşünce ve kaygıları paylaşıp destek olundu. Hasta kötümser bir bakış açısı ifade ettiğinde, daha gerçekçi ve destekleyici bir bakış açısı sağlanmaya çalışıldı. Süreçle baş edebilmesi için gerekli gevşeme yöntemleri (yürüyüş, yoga vb.) hakkında hasta ve yakınları bilgilendirildi. 	GT; ailesinden ve sosyal çevresinden aldığı destekle hastalık sürecini atlattığını, pandemi sürecine adapte olduğunu söyledi.
Rol Performansında Etkisizlik Riski	Bireyin toplum ve aile içerisindeki rollerini sürdürebilmesini sağlamak	<ul style="list-style-type: none"> Kişinin duygu ve düşüncelerini dile getirmesine sağlandı. Kişinin stres ve anksiyetesinin minimum düzeyde olması gereken bilgilendirme yapıldı. Kişinin aile üyeleri ve sosyal çevresi ile iletişim kurabilmesi için destek sağlandı. 	GT; iş ve ev hayatını sürdürebildiğini söyledi.

KAYNAKLAR

- 1 Roy D, Tripathy S, Kar SK, Sharma N, Verma SK, Kaushal V. Study Of Knowledge, Attitude, Anxiety & Perceived Mental Healthcare Need In Indian Population During COVID-19 Pandemic. *Asian Journal of Psychiatry* 2020;51:102083.
- 2 World Health Organisation (WHO). Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. Erişim Tarihi: 08.07.2020. Erişim : https://covid19.who.int/?gclid=EAIaIQobChMI8_jVya696gIVD9myCh2fIgOLEAAYASA BEgItEPD BwE
- 3 Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. COVID-19 Rehberi. 29 Haziran 2020. Erişim: https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/covid-19-rehberi/COVID-19_REHBERI_GENEL_BILGILER_EPIDE MIYOLOJI_VE_TANI.pdf Erişim Tarihi: 01.07.2020
- 4 Davies S. Meleis's theory of nursing transitions and relatives' experiences of nursing home entry. *Journal of Advanced Nursing* 2005;52(6):658–671.
- 5 Körükcü Ö. Preterm erken membran rüptürü olan gebelerin anneliğe geçişlerinin Meleis' in Geçiş Teorisine göre incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2014;17:4.
- 6 McEwen M. Overview of Selected Middle Range Nursing Theories. In: McEwen M, Wills EM, eds. *Theoretical Basis For Nursing*. 4 th ed. 2014. p.236-239.
- 7 Nelson AM. Transition to motherhood. *Journal of Obstetric, Gynecologic, and Neonatal Nursing: JOGNN / NAACOG* 2003;32(4):465–477.
- 8 Mu PF. Maternal role transition experiences of women hospitalized with PROM: A phenomenological study. *International Journal of Nursing Studies* 2004;41(8):825–832.
- 9 Meleis AI, Sawyer LM, Im EO, Messias DAKH, Schumacher K. Experiencing transitions: An emerging middle-range theory. *Advances in Nursing Science* 2000;23(1):12–28.
- 10 Schumacher K. Transitions: a central concept in nursing. *Journal of Nursing Scholarship* 2007;26(2):119–127.
- 11 Doenges ME, Moorhouse MF, Murr AC. *Nursing Care Plans. Guidelines for Individualizing Client Care Across the Life Span*. 10 th ed. Philadelphia: F. A. Davis Company; 2019.